

Про затвердження Інструкції з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту

z0296-22 від 2022.03.22

Статус: Акт чинний

Версія від: 5 січня 2022

Набуття чинності:

22 березня 2022 року

	
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ	
НАКАЗ	
05.01.2022 № 2	
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07 березня 2022 р. за № 296/37632

Про затвердження Інструкції з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту

Відповідно до статті 29 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»,

Положення про проходження громадянами України служби у військовому резерві Збройних Сил України, затвердженого Указом Президента України від 29 жовтня 2012 року № 618, Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженого Указом Президента України від 10 грудня 2008 року № 1153, та з метою удосконалення організації та порядку проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту, що додається.
2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністра оборони України від 11 листопада 2009 року № 560 «Про затвердження Інструкції з організації і проведення навчальних зборів з військовозобов'язаними у військових частинах і установах Збройних Сил України», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 03 грудня 2009 року за № 1162/17178 (у редакції наказу Міністерства оборони України від 05 квітня 2013 року № 245, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України від 26 квітня 2013 року за № 684/23216).
3. Головнокомандувачу Збройних Сил України забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр оборони України	О. Резніков
ПОГОДЖЕНО:	
Заступник Голови Служби безпеки України	В. Горбенко
	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства оборони України 05 січня 2022 року № 2

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
07 березня 2022 р.
за № 296/37632

ІНСТРУКЦІЯ

з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту

І. Загальні положення

1. Ця Інструкція визначає порядок організації та проведення навчальних (перевірочних) зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту, повноваження посадових осіб Збройних Сил України.

2. У цій Інструкції терміни вживаються у такому значенні:

резервісти - особи, які проходять службу у військовому резерві Збройних Сил України, інших військових формувань і призначені для їх комплектування у мирний час та в особливий період;

військовозобов'язані - особи, які перебувають у запасі для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави;

навчальні збори - основна форма підготовки резервістів та військовозобов'язаних, яка спрямована на відновлення (набуття, удосконалення) індивідуальних спроможностей, необхідних під час дій на посадах у складі підрозділів;

перевірочні збори - основна форма перевірки системи оповіщення, збору, поставки територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки (далі - ТЦКСП) мобілізаційних ресурсів, їх приймання військовими частинами (установами) у терміни, встановлені планами, формування підрозділів, уточнення приписного складу;

програма навчальних (перевірочних) зборів - документ, що визначає організацію та порядок проведення навчальних (перевірочних) зборів (далі - програма зборів). Програма зборів включає усі заходи, які проводяться у військовій частині (установі) під час проходження зборів

резервістами та військовозобов'язаними;

програма підготовки резервістів (військовозобов'язаних) - документ, що визначає завдання, вимоги та зміст підготовки резервістів (військовозобов'язаних) за відповідними військово-обліковими спеціальностями (далі - програма підготовки). Програма підготовки містить предмети навчання, перелік тем за кожним предметом, кількість годин на кожну тему, коло знань, умінь та навичок, що підлягають засвоєнню за кожним предметом навчання.

3. Організація і проведення навчальних (перевірочних) зборів з резервістами та військовозобов'язаними (далі - збори) включає:

планування зборів;

оповіщення резервістів та військовозобов'язаних;

відбір резервістів та військовозобов'язаних на збори;

збір резервістів та військовозобов'язаних, їх доставку до місця проведення зборів;

прийом військовими частинами (установами) резервістів та військовозобов'язаних та їх розміщення;

підготовка резервістів та військовозобов'язаних за відповідними програмами;

повернення резервістів та військовозобов'язаних до ТЦКСП;

призначення (перепризначення) резервістів та військовозобов'язаних, які пройшли збори до складу команд;

проведення відповідних фінансових розрахунків;

контроль організації і проведення зборів.

4. Чисельність резервістів та військовозобов'язаних, які підлягають призову (виклику) на збори, щорічно визначається в межах бюджетних асигнувань, які виділяються для Міністерства оборони України.

Чисельність резервістів та військовозобов'язаних, які підлягають призову (виклику) на збори до розвідувального органу Міністерства оборони України, щорічно визначається в межах бюджетних асигнувань, які виділяються для розвідувального органу Міністерства оборони України.

Чисельність резервістів та військовозобов'язаних, які підлягають призову (виклику) на збори до органів військового управління та військових частин Державної спеціальної служби транспорту, щорічно визначається в межах бюджетних асигнувань, які виділяються для Державної спеціальної служби транспорту.

5. Види зборів, їх тривалість, кількість резервістів та військовозобов'язаних за видами зборів, місце і час проведення визначаються щорічно Генеральним штабом Збройних Сил України на підставі пропозицій органів військового управління Міністерства оборони України та Збройних Сил України (далі - органи військового управління).

6. В залежності від мети проведення навчальні збори поділяються на види:

навчальні збори резервістів - підготовка резервістів у військовій частині протягом служби у військовому резерві для набуття спроможностей у виконанні обов'язків на посадах як індивідуально, так і в складі підрозділу відповідно до стандартів підготовки підрозділу;

навчальні збори з підготовки резервістів за військово-обліковими спеціальностями (далі - ВОС) - підготовка (перепідготовка) резервістів за ВОС у навчальних центрах та військових навчальних закладах відповідно до посад, на які призначені;

навчальні збори військовозобов'язаних - підготовка військовозобов'язаних у військових частинах (установах), до яких вони призначені на комплектування в особливий період під час мобілізації, для набуття спроможностей у виконанні обов'язків на посадах як індивідуально, так і в складі підрозділу відповідно до стандартів підготовки підрозділу;

навчальні збори з підготовки фахівців дефіцитних ВОС - підготовка військовозобов'язаних за ВОС, яких не вистачає в районах комплектування військових частин (установ);

навчальні збори з загальновійськової підготовки - загальновійськова підготовка резервістів та військовозобов'язаних, які не мають військової підготовки, у навчальних центрах, на загальновійськових полігонах або військових частинах територіальної оборони.

7. Строки підготовки резервістів та військовозобов'язаних на зборах визначаються відповідно до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

8. Військовозобов'язані можуть бути звільнені від проходження зборів відповідно до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

9. Резервісти можуть бути звільнені від проходження зборів відповідно до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» та Положення про проходження громадянами служби у військовому резерві Збройних Сил України, затвердженого Указом Президента України від 29 жовтня 2012 року № 618.

II. Порядок планування навчальних зборів

1. Загальне планування зборів у Збройних Силах України здійснюється Генеральним штабом Збройних Сил України на підставі пропозицій органів військового управління.

Планування зборів у розвідувальному органі Міністерства оборони України здійснюється окремо розвідувальним органом Міністерства оборони України.

Планування зборів у Державній спеціальній службі транспорту здійснюється окремо Адміністрацією Державної спеціальної служби транспорту.

2. Планування зборів проводиться завчасно в рік, який передує року їх проведення, та здійснюється в два етапи.

3. На першому етапі планування зборів:

Генеральним штабом Збройних Сил України (через Головне управління персоналу Генерального штабу Збройних Сил України (далі - J-1)):

до 01 червня надаються до Департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони України узагальнені дані щодо потреби на навчання на курсах підвищення кваліфікації резервістів та військовозобов'язаних офіцерського складу у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти (далі - ВВНЗ та ВНЗ ЗВО) на наступний рік та наступні два бюджетні періоди;

до 01 липня Департаментом військової освіти і науки Міністерства оборони України визначається завдання ВВНЗ та ВНЗ ЗВО з підготовки резервістів та військовозобов'язаних офіцерського складу на наступний рік;

до 15 жовтня визначаються та доводяться до органів військового управління ліміти залучення резервістів та військовозобов'язаних на збори у наступному році та орієнтовні обсяги фінансових витрат;

органами військового управління:

до 20 березня надаються до Генерального штабу Збройних Сил України (через J-1) заявки на навчання на курсах підвищення кваліфікації резервістів та військовозобов'язаних офіцерського складу у ВВНЗ та ВНЗ ЗВО на наступний рік та наступні два бюджетні періоди за формою, наведеною у додатку 1 до цієї Інструкції;

до 15 листопада аналізуються пропозиції, що надійшли з підпорядкованих військових частин (установ), визначаються тривалість зборів за видами, місце, час їх проведення, кількість резервістів та військовозобов'язаних, що планується призвати (викликати) наступного року.

Пропозиції щодо проведення навчальних зборів з підготовки фахівців дефіцитних ВОС опрацьовуються органами військового управління на основі аналізу відомостей про спеціалістів, що визначають бойову здатність військових частин (установ) та яких не вистачає у районах

комплектування.

Пропозиції щодо проведення навчальних зборів з підготовки резервістів за ВОС опрацьовуються органами військового управління на основі аналізу відомостей про кількість резервістів, які потребують підготовки (перепідготовки) за ВОС відповідно до посади, на яку призначені.

Пропозиції щодо проведення навчальних зборів резервістів та/або військовозобов'язаних опрацьовуються органами військового управління на основі аналізу пропозицій командирів військових частин. Командири військових частин у своїх пропозиціях зазначають потребу у кількості резервістів та військовозобов'язаних за підрозділами, посадами та військово-обліковими спеціальностями, яку необхідно призвати (викликати) на навчальні збори.

Дозволяється планувати одночасне проведення у військовій частині навчальних зборів з резервістами та навчальних зборів військовозобов'язаних, а в навчальному центрі - навчальні збори з підготовки резервістів за ВОС та навчальні збори з підготовки фахівців дефіцитних ВОС.

Проведення зборів з резервістами та військовозобов'язаними у військових частинах (установах) планувати одночасно із проведенням заходів оперативної, бойової підготовки та підготовки з мобілізаційних питань.

Проведення зборів з резервістами та військовозобов'язаними у ТЦКСП планувати під час проведення мобілізаційних навчань.

Перевірочні збори плануються Генеральним штабом Збройних Сил України в період проведення командно-штабних мобілізаційних навчань або мобілізаційних навчань.

4. На другому етапі на підставі лімітів залучення резервістів та військовозобов'язаних на збори у наступному році та орієнтовних обсягів фінансових витрат, визначених Генеральним штабом Збройних Сил України та погоджених з Департаментом фінансів Міністерства оборони України в частині потреби в коштах для здійснення виплати грошового забезпечення та заохочення резервістам та військовозобов'язаним, органи військового управління подають до 20 листопада до Генерального штабу Збройних Сил України (через J-1) пропозиції щодо призову на збори у наступному році за формою, наведеною у додатку 2 до цієї Інструкції.

Генеральний штаб Збройних Сил України (через J-1) опрацьовує пропозиції органів військового управління та, враховуючи бюджетні асигнування, які виділяються для Міністерства оборони України на наступний рік, розробляє план призову на збори резервістів та військовозобов'язаних у Збройних Силах України (далі - План призову на збори), який підписується начальником Генерального штабу Збройних Сил України та затверджується Головнокомандувачем Збройних Сил України. Орієнтовна структура Плану призову на збори визначена в додатку 3 до цієї

Інструкції.

Витяги з Плану призову на збори до 25 грудня доводяться Генеральним штабом Збройних Сил України до відповідних органів військового управління, які їх доводять до підпорядкованих військових частин (установ, військових навчальних закладів) та обласних ТЦКСП.

У разі зміни обсягу асигнувань на оборону Генеральний штаб Збройних Сил України вносить коригування до плану проведення зборів та в десятиденний строк доводить зміни до відповідних органів військового управління.

5. На підставі розпоряджень керівників органів військового управління щодо проведення зборів та витягів із Плану призову на збори наступного року обласні ТЦКСП (ТЦКСП Автономної Республіки Крим, Київський міський ТЦКСП) спільно з військовими частинами, у яких сплановано збори, розробляють розрахунки залучення резервістів та військовозобов'язаних на збори, відповідні витяги з яких доводяться до підпорядкованих районних (міських) ТЦКСП.

Відомості про терміни і кількість резервістів та військовозобов'язаних, що залучаються на збори, доводяться районними (міськими) ТЦКСП до відповідних органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та керівників підприємств (установ, організацій), на яких працюють резервісти та військовозобов'язані, що плануються до призову на збори.

Надалі районні (міські) ТЦКСП спільно з військовими частинами за сприяння органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування проводять роботу щодо призову (виклику) військовозобов'язаних (резервістів) на збори.

6. Основними вихідними даними для розробки пропозицій з проведення зборів є:

відомості про спеціалістів, що визначають бойову здатність військових частин (установ) та яких не вистачає у районах комплектування;

відомості про кількість резервістів, які потребують підготовки (перепідготовки) за ВОС відповідно до посади, на яку призначені;

потреба в накопиченні людських мобілізаційних ресурсів з визначеним перекриттям чисельності призначеного складу;

відомості про військовозобов'язаних, які не відповідають своєму посадовому призначенню;

можливості з підготовки, стан навчальної матеріально-технічної бази, казарменого фонду навчальних центрів, курсів підготовки та підвищення кваліфікації військових навчальних закладів, загальновійськових полігонів;

заходи оперативної, бойової підготовки та підготовки з мобілізаційних питань військ (сил),

стратегічних командно-штабних, командно-штабних мобілізаційних, мобілізаційних, тактичних (тактико-спеціальних) навчань наступного року;

періоди підготовки військових частин (установ).

7. Зміни до Плану призову на збори щодо скасування зборів, додаткового проведення зборів та збільшення кількості осіб, які залучаються на збори, вносяться за рішенням Головнокомандувача Збройних Сил України на підставі пропозицій органів військового управління, погоджених з Генеральним штабом Збройних Сил України (через J-1, Головне управління доктрин та підготовки Генерального штабу Збройних Сил України (далі - J-7)).

Командувачам видів, родів військ (сил) Збройних Сил України дозволяється (у разі необхідності) переносити проведення навчальних зборів без зміни чисельності резервістів та військовозобов'язаних, яких сплановано залучити, та корегувати термін проведення навчальних зборів залежно від термінів проведення заходів оперативної (бойової підготовки) у підпорядкованих органах військового управління, військових частинах (установах) за умови забезпечення виконання резервістами та військовозобов'язаними програми підготовки.

Командувачі видів, родів військ (сил) Збройних Сил України повідомляють Генеральний штаб Збройних Сил України (через J-1, J-7) про:

перенесення навчальних зборів - не пізніше ніж за п'ятнадцять днів із зазначенням причини та нових термінів проведення;

корегування терміну навчальних зборів (до ± 5 днів) - не пізніше ніж за десять днів із зазначенням причини.

Залежно від обсягів фінансування Міністерства оборони України у поточному році Генеральний штаб Збройних Сил України (через J-1) в односторонньому порядку може корегувати кількість резервістів і військовозобов'язаних, які залучаються на навчальні збори.

8. Особливості виклику (призову) на збори резервістів (військовозобов'язаних) та вимоги до них щорічно визначаються Генеральним штабом Збройних Сил України в Плані призову на збори.

III. Оповіщення, відбір, збір, перевезення резервістів та військовозобов'язаних, їх прийом військовими частинами (установами), розміщення та організаційні питання

1. За даними військового обліку районні (міські) ТЦКСП здійснюють вивчення і попередній відбір військовозобов'язаних та резервістів для проходження навчальних зборів без їх виклику до ТЦКСП.

2. З метою організації оповіщення ТЦКСП повідомляють про проведення навчальних зборів з

резервістами та військовозобов'язаними органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, на території яких розташовані військові частини (установи) чи з території яких призиваються військовозобов'язані, за три місяці до початку таких зборів, а про проведення перевірочних зборів - за один місяць.

Оповіщення військовозобов'язаних та резервістів, відібраних кандидатами для призову на навчальні збори, проводиться для перевірки їх облікових даних та проведення медичного огляду. Оповіщення проводиться шляхом вручення повісток встановленого зразка, у яких зазначено час прибуття до ТЦКСП.

Резервісти, які уклали контракт на проходження служби у військовому резерві певної військової частини, сповіщаються цією військовою частиною у взаємодії з ТЦКСП, де вони перебувають на обліку.

3. Для підтримання взаємозв'язку між військовими частинами та резервістами командирами військових частин, у яких вони проходять службу у військовому резерві, організуються контрольні оповіщення.

Контрольні оповіщення резервістів проводяться за планом командира військової частини не менш ніж один раз на квартал, а також раптово - під час проведення інспекційних заходів, перевірок бойової та мобілізаційної готовності комісіями органів військового управління вищого рівня.

Підсумки контрольних оповіщень відображаються у наказі по військовій частині та актах відповідних перевірок.

Під час проведення контрольних оповіщень резервісти до військових частин не викликаються.

Якщо резервіста не вдалося оповістити під час контрольного оповіщення, то проводяться повторні заходи оповіщення, у тому числі з використанням посильних.

У разі неможливості встановити протягом місяця зв'язок з резервістом командир військової частини подає заявку до ТЦКСП, де резервіст перебуває на обліку, щодо уточнення його облікових даних.

ТЦКСП протягом двох тижнів викликають зазначених резервістів та надають командуванню військової частини інформацію про уточнені облікові дані і причини відсутності зв'язку з ним під час проведення контрольного оповіщення.

4. Військовозобов'язані та резервісти, які призиваються (викликаються) на збори, підлягають медичному огляду, що проводиться відповідно до вимог Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністра оборони України від 14 серпня 2008 року № 402, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 листопада 2008 року

за № 1109/15800 (далі - Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України).

За результатами медичного огляду в особові справи офіцерів запасу вкладають оновлені картки медичного огляду відповідних військово-лікарських комісій, а в списках військовозобов'язаних та резервістів, які складаються у трьох примірниках за формою, наведеною у додатку 4 до цієї Інструкції, роблять відповідні записи із зазначенням результату медичного огляду.

Оповіщення та відбір резервістів і військовозобов'язаних на збори завершується за тиждень до початку таких зборів.

5. Збір резервістів і військовозобов'язаних для їх перевезення до місць проведення зборів здійснюється в пункті постійної дислокації ТЦКСП.

Резервіст може самостійно прибути до місця проведення зборів у день та час, вказаний начальником ТЦКСП чи командиром військової частини, у якій вони проходять службу у військовому резерві.

У разі прибуття резервіста до місця проведення зборів на власному автотранспорті командир військової частини (установи) визначає паркувальні місця та організовує цілодобовий нагляд за автотранспортом.

6. Перевезення резервістів та військовозобов'язаних до пунктів постійної дислокації військових частин (місць проведення зборів) та у зворотному напрямку організовують ТЦКСП у взаємодії з командирами військових частин.

Перевезення резервістів та військовозобов'язаних до місця проведення зборів та в зворотному напрямку проводиться залізничним, морським, річковим або автомобільним транспортом під керівництвом представника ТЦКСП.

Команди резервістів та військовозобов'язаних чисельністю до 54 осіб під час проїзду залізничним транспортом перевозяться пасажирськими потягами за діючим графіком руху потягів. Заявки на планування військових перевезень залізничним транспортом подаються до Командування Сил логістики Збройних Сил України не пізніше ніж за 10 діб до дати відправлення.

Команди чисельністю понад 54 особи за розпорядженням начальника Генерального штабу Збройних Сил України можуть перевозитися військовими ешелонами. Заявки на перевезення резервістів та військовозобов'язаних військовими ешелонами органами військового управління подаються до Командування Сил логістики Збройних Сил України не пізніше ніж за 45 діб до дати відправлення.

Доставка резервістів та військовозобов'язаних від/до залізничної станції (станції розвантаження/

завантаження) до/від військових частин (навчальних центрів, установ) здійснюється автомобільним транспортом військових частин (навчальних центрів, установ), де проводяться збори.

Внутрішня служба під час перевезення резервістів та військовозобов'язаних на збори військовими ешелонами організовується відповідно до Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України.

7. Резервісти та військовозобов'язані, які призиваються на навчальні збори на військові посади, що передбачають доступ до державної таємниці, повинні мати допуск до державної таємниці за відповідною формою.

Резервістів та військовозобов'язаних, що не мають допусків до державної таємниці, направляти на навчальні збори і призначати на військові посади, зайняття яких передбачає наявність допуску до державної таємниці, забороняється.

8. Особові справи офіцерів запасу, призваних на навчальні збори, направляються зі старшим команди в законвертованому вигляді у військову частину (установу) разом зі списками резервістів та військовозобов'язаних рядового, сержантського та старшинського складу.

9. Прийом резервістів та військовозобов'язаних, призваних (викликаних) на збори, у військових частинах (установах) здійснюється за списками ТЦКСП за формою, наведеною у додатку 4 до цієї Інструкції, на пунктах прийому особового складу або у підрозділах.

Представники ТЦКСП подають командирам військових частин (установ) перший та другий примірники списку, третій залишається у ТЦКСП. Другий примірник списку командир (начальник) військової частини (установи) повертає представнику ТЦКСП з відмітками про прийняття команди.

Список резервістів та військовозобов'язаних є підставою для зарахування на всі види забезпечення у військовій частині (установі).

Розподіл військовозобов'язаних здійснюється за посадами в штатних підрозділах, для доукомплектування яких вони призначені.

Резервісти прибувають на збори на посади в штатні підрозділи, де вони проходять службу у військовому резерві.

Після закінчення прийому резервістів та військовозобов'язаних (протягом однієї доби) видається наказ командира (начальника) військової частини (установи) про їх зарахування до списків особового складу військової частини (установи), про що в документах військового обліку резервістів та військовозобов'язаних робляться відповідні записи.

10. Військовозобов'язані та резервісти, які раніше не склали Військову присягу на вірність Українському народові, не пізніше ніж протягом п'яти днів після прибуття до військової частини (установи, ТЦКСП) для проходження навчальних зборів складають Військову присягу на вірність Українському народові, про що у військових квитках (тимчасових посвідченнях) та інших військово-облікових документах резервістів та військовозобов'язаних робляться відповідні відмітки.

11. Внутрішня служба на навчальних зборах організовується відповідно до вимог Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України.

Резервісти та військовозобов'язані, які призвані на збори, додержуються розпорядку дня, який встановлено у військовій частині (органі військового управління, установі, ТЦКСП).

Розміщення резервістів та військовозобов'язаних на період проведення навчальних зборів організовується:

у пунктах постійної дислокації військових частин (установ) - у складі штатних підрозділів або в окремих приміщеннях за рішенням командирів військових частин (установ);

на полігонах (у таборах за межами пункту постійної дислокації) - у місцях розташування штатних підрозділів.

Особисті речі резервістів та військовозобов'язаних зберігаються у підрозділах, де вони проходять збори.

Порядок розміщення резервістів та військовозобов'язаних під час зборів в органах військового управління та ТЦКСП встановлюється їх керівниками.

За рішенням командира (начальника) військової частини (установи, ТЦКСП) під час проходження зборів дозволяється проживання резервістів та військовозобов'язаних вдома, якщо вони мешкають в населеному пункті, де проводяться збори.

12. Під час проведення зборів резервісти та військовозобов'язані можуть бути звільнені з розташування військової частини (установи, ТЦКСП). Звільнення із розташування військової частини (установи, ТЦКСП) проводиться командиром (начальником) військової частини (установи, ТЦКСП) відповідно до вимог Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України.

13. Резервісти та військовозобов'язані, призвані на навчальні збори до органу військового управління (ТЦКСП) за рішенням командира (начальника) органу військового управління (ТЦКСП), проходять навчальні збори в цивільному одязі.

14. Резервісти та військовозобов'язані, призвані на навчальні (перевірочні) збори у військові

частини (органи військового управління, установи, ТЦКСП), забезпечуються грошовим, речовим, продовольчим та медичним забезпеченням відповідно до чинного законодавства.

15. Харчування резервістів та військовозобов'язаних, призваних на навчальні збори до органів військового управління (ТЦКСП), організується на базі військових частин (установ), визначених Командуванням Сил логістики Збройних Сил України, що територіально знаходяться в районах дислокації органів військового управління (ТЦКСП).

У разі відсутності відповідних військових частин (установ) у пункті постійної дислокації органу військового управління (ТЦКСП) харчування призваних на навчальні збори резервістів та військовозобов'язаних організується відповідно до чинного законодавства.

Планування та витребування коштів на оплату харчування резервістів та військовозобов'язаних на навчальних зборах здійснюється за підпорядкованістю.

16. Фінансові розрахунки з резервістами та військовозобов'язаними здійснюються відповідно до Інструкції про умови виплати грошового забезпечення та заохочення військовозобов'язаних та резервістів, грошової виплати резервістам, затвердженої наказом Міністра оборони України від 12 березня 2007 року № 80, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 26 березня 2007 року за № 269/13536.

IV. Підготовка резервістів та військовозобов'язаних

1. Порядок підготовки резервістів та військовозобов'язаних у Збройних Силах України визначається наказом Головнокомандувача Збройних Сил України.

2. Підготовка (перепідготовка) резервістів (військовозобов'язаних) на навчальних зборах здійснюється відповідно до програм зборів та програм підготовки, які затверджуються відповідними командувачами видів, родів військ (сил) Збройних Сил України.

Тривалість програми підготовки не повинна перевищувати час перебування резервістів та військовозобов'язаних на зборах, встановлений відповідно до статті 29 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

Під час розробки програм підготовки заняття плануються з розрахунку шестиденного робочого тижня з одним вихідним днем з додержанням загального розпорядку дня, встановленого у військовій частині (установі), та тривалості навчального дня на зборах - 8 навчальних год.

3. Критерії виконання програми підготовки визначаються в програмах підготовки.

4. Підготовка резервістів (військовозобов'язаних) на навчальних зборах резервістів (військовозобов'язаних) проводиться на військових посадах воєнного часу у складі штатних

підрозділів військових частин (установ).

Підготовка (перепідготовка) резервістів та військовозобов'язаних за ВОС здійснюється у навчальних центрах Збройних Сил України.

5. Підготовка резервістів (військовозобов'язаних) на навчальних зборах у ТЦКСП проводиться на штатних посадах у приміщеннях ТЦКСП під керівництвом начальників ТЦКСП, їх заступників, начальників відділів (відділень).

6. Для призначення на вищі посади або більш доцільного використання на інших рівнозначних посадах підготовка офіцерського складу з числа резервістів та військовозобов'язаних здійснюється на курсах:

тактичного рівня - у вищих військових навчальних закладах Збройних Сил України;

оперативно-тактичного та оперативно-стратегічного рівнів - у Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського.

7. З метою підготовки до проведення зборів органами військового управління, військовими частинами (установами), навчальними центрами, ТЦКСП, в яких сплановано проведення зборів з резервістами та військовозобов'язаними, видається наказ про організацію підготовки та проведення зборів з резервістами та військовозобов'язаними, у якому визначаються відповідальні посадові особи за всі напрями підготовки та проведення зборів, призначається персональний склад адміністрації зборів та визначаються їм обов'язки.

План підготовки до проведення зборів із визначенням конкретних заходів, термінів виконання та відповідальних посадових осіб є додатком до вищезазначеного наказу.

8. Про початок та закінчення зборів з резервістами та військовозобов'язаними видається відповідний наказ командира (начальника) військової частини (органу військового управління, установи, ТЦКСП).

Збори у військовій частині (установі) починаються в день прийому резервістів та військовозобов'язаних, а закінчуються в день відправки резервістів та військовозобов'язаних до ТЦКСП.

У триденний строк після закінчення зборів у військовій частині (органі військового управління, установі, ТЦКСП) видається наказ про результати виконання програми підготовки кожним резервістом (військовозобов'язаним) відповідно до встановлених у програмі критеріїв.

9. Підготовка резервістів та військовозобов'язаних здійснюється на штатному озброєнні і військовій техніці військових частин (установ).

10. Проведення навчальних зборів з підготовки водіїв, механіків-водіїв танків, бойових машин піхоти, гусеничних тягачів, інженерних і спеціальних машин здійснюються у військових частинах (установах), що мають право видачі посвідчень на право керування бойовою (спеціальною) технікою.

11. Для надання необхідної допомоги командирам (начальникам), що проводять навчальні збори, можуть залучатися фахівці з інших військових частин (установ) за рішенням відповідних старших командирів (начальників).

12. У разі переведення військових частин (установ) на організацію і штати воєнного часу під час проведення зборів військовозобов'язані та резервісти продовжують перебувати на зборах до особливого розпорядження відповідних органів військового управління.

13. У разі переведення військових частин (установ) на організацію і штати воєнного часу під час проведення зборів (крім навчальних зборів з підготовки резервістів за ВОС та фахівців дефіцитних ВОС) призов по мобілізації військовозобов'язаних та резервістів, призначених на військові посади, які укомплектовані особовим складом, що перебуває на зборах, не проводиться.

14. Резервістам та військовозобов'язаним, які пройшли навчальні збори і склали заліки за програмою підготовки, присвоюються чергові військові звання відповідно до Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженого Указом Президента України від 10 грудня 2008 року № 1153, Положення про проходження громадянами України служби у військовому резерві Збройних Сил України, затвердженого Указом Президента України від 29 жовтня 2012 року № 618.

Про присвоєння чергового військового звання робляться записи у військово-облікових документах.

15. На навчальні збори з підготовки фахівців дефіцитних спеціальностей призиваються військовозобов'язані 1-го розряду із залишків вільних ресурсів комплектуючих ТЦКСП.

16. Для резервістів, які до укладання контракту про проходження служби у військовому резерві, не проходили військової служби, та військовозобов'язаних, які не проходили військової служби, першими зборами є навчальні збори з загальновійськової підготовки.

Викликати (привізати) резервістів (військовозобов'язаних) без проходження загальновійськової підготовки на навчальні збори резервістів (військовозобов'язаних) та з підготовки резервістів за ВОС (з підготовки фахівців дефіцитних ВОС) забороняється.

17. На перевірочні збори призиваються резервісти та військовозобов'язані, які призначені для комплектування визначених органів військового управління, військових частин (установ),

призначені до резерву відповідних команд або за військово-обліковою спеціальністю можуть бути призначені для доукомплектування визначених військових частин (установ) до штатів воєнного часу.

Про участь у перевірочних зборах робиться відмітка у військово-облікових документах резервістів та військовозобов'язаних.

18. Резервісти та військовозобов'язані, призовані на перевірочні збори, виконують функціональні обов'язки у складі підрозділів військових частин (установ) відповідно до посади, на яку призначені.

19. Перевірочні збори проводяться відповідно до програми зборів.

V. Обов'язки посадових осіб Збройних Сил України з організації, проведення та контролю зборів

1. Контроль за проведенням зборів з резервістами та військовозобов'язаними здійснюється Генеральним штабом Збройних Сил України, органами військового управління та командирами (начальниками) військових частин (установ).

Основною формою контролю за проведенням зборів є практична робота посадових осіб у підпорядкованих військових частинах (установах) та підрозділах з перевірки організації та ефективності проведення зборів.

Планами перевірки організації та проведення зборів повинні передбачатися перевірки готовності військових частин (установ) до проведення зборів та перевірки ефективності навчального процесу під час проведення навчальних зборів.

2. Керівництво організацією і проведенням зборів з резервістами та військовозобов'язаними покладається на Генеральний штаб Збройних Сил України (через J-1, J-7), керівників органів військового управління, які мають підпорядковані військові частини (установи), та керівників командувань (управлінь, відділів) підготовки відповідних органів військового управління.

3. Організація забезпечення проведення зборів з резервістами та військовозобов'язаними матеріально-технічними засобами та послугами покладається на керівників підрозділів логістики командувань видів, родів військ (сил) та командувань.

4. Начальник J-1 забезпечує:

визначення обсягів підготовки та фінансування зборів з резервістами та військовозобов'язаними; розроблення Плану призову на збори та організацію контролю за його виконанням;

перевірку організації прийому резервістів та військовозобов'язаних, призваних (викликаних) на збори, у військових частинах (установах);

контроль за використанням коштів, передбачених на фінансування зборів.

5. Начальник J-7 забезпечує:

визначення порядку підготовки резервістів та військовозобов'язаних у Збройних Силах України;

визначення тривалості зборів з резервістами та військовозобов'язаними за видами;

методичне, методологічне та наукове супроводження заходів підготовки резервістів та військовозобов'язаних;

перевірку ефективності проведення підготовки резервістів та військовозобов'язаних у військових частинах (установах).

6. Командувач Сил логістики Збройних Сил України забезпечує організацію перевезення резервістів (військовозобов'язаних) залізничним транспортом відповідно до поданих заявок.

7. Керівники підрозділів логістики командувань видів, родів військ (сил) та командувань забезпечують підпорядковані військові частини (установи), у яких проводяться збори з резервістами та військовозобов'язаними, матеріально-технічними засобами та послугами відповідно до поданих заявок.

8. Керівники органів військового управління, які мають підпорядковані військові частини (установи), командувань (управлінь, відділів) підготовки відповідних органів військового управління забезпечують:

розроблення та забезпечення військових частин (установ) програмами підготовки, визначення критеріїв їх виконання та форм контролю навченості резервістів та військовозобов'язаних;

своєчасну підготовку навчальної матеріально-технічної бази для проведення зборів;

організацію індивідуальної та колективної підготовки резервістів та військовозобов'язаних відповідно до стандартів, бойового злагодження підрозділів і військових частин (установ) під час проведення навчальних зборів;

удосконалення програм підготовки, організації і порядку проведення зборів резервістів та військовозобов'язаних;

узагальнення і поширення передового досвіду підготовки резервістів та військовозобов'язаних на навчальних зборах;

перевірку готовності підпорядкованих військових частин (установ) до проведення зборів,

прийняття рішень стосовно їх матеріального, технічного і фінансового забезпечення;
надання всебічної допомоги командирам військових частин (установ) в організації підготовки і проведенні зборів, підготовці керівників занять, проведенні показних і інструкторсько-методичних занять з найбільш складних питань, що відпрацьовуються під час зборів;
перевірку якості підготовки резервістів та військовозобов'язаних у підпорядкованих військових частинах (установах).

9. Командири військових частин (установ) забезпечують:

організацію прийому резервістів та військовозобов'язаних на збори;
доведення до призваних на збори резервістів та військовозобов'язаних вимог законодавства України про державну таємницю, поводження з матеріальними носіями секретної інформації, поводження з озброєнням і військовою технікою, порядку ведення особистого листування, вимог заходів безпеки;

організацію речового, фінансового, продовольчого та медичного забезпечення резервістів та військовозобов'язаних;

матеріальне та технічне забезпечення зборів;

організацію проведення занять;

якісну підготовку резервістів та військовозобов'язаних, повноту виконання ними програми підготовки;

повноту та якість проведення заходів бойового злагодження підрозділів і військових частин (установ);

збереження військової техніки, озброєння та інших матеріальних засобів;

своєчасне надання інформації до ТЦКСП про військові посади, зайняття яких потребує оформлення допуску до державної таємниці;

інформування на початку року резервістів та їх роботодавців щодо виклику на збори, а також про терміни проведення зборів;

виклик резервістів своєї військової частини на збори;

підтримання взаємодії з резервістами своєї військової частини та їх роботодавцями.

10. Командири військових частин (установ) зобов'язані:

не пізніше ніж за три місяці до початку зборів:

організувати взаємодію з ТЦКСП щодо порядку відправлення резервістів та

військовозобов'язаних на збори, стосовно забезпечення тих, кому визначено посадою, допусками до державної таємниці;

видати наказ про організацію підготовки та проведення зборів;

направити до ТЦКСП заявки на призов на збори призначеного складу із зазначенням ВОС та кількості за кожною ВОС;

не пізніше ніж за місяць до початку зборів:

розробити і затвердити програму зборів з розрахунком годин і визначенням тем за предметами навчання на кожен тиждень, розрахунками витрат моторесурсів, боєприпасів, інших матеріально-технічних засобів, розрахунком фінансового забезпечення;

провести фінансові розрахунки потреби в коштах спланованих заходів, подати заявки у фінансові підрозділи за підпорядкованістю;

викликати резервістів своєї військової частини на збори;

за тиждень до початку навчальних зборів:

затвердити розклад занять на перший тиждень зборів, методичні розробки, плани і конспекти занять;

узгодити з комплектуючими ТЦКСП графік, маршрут і спосіб перевезення резервістів та військовозобов'язаних на збори до військової частини (установи);

розробити відомість контролю за станом прийому на збори резервістів та військовозобов'язаних;

видати наказ про створення комісії для перевірки виконання програми підготовки (засвоєння викладеного матеріалу) під час проведення навчальних зборів з підготовки резервістів за ВОС та фахівців дефіцитних ВОС;

не пізніше ніж за 3 дні до початку зборів:

провести інструкторсько-методичне заняття з особовим складом адміністрації навчальних зборів;

виділити необхідну кількість озброєння, військової техніки і забезпечити готовність навчальної матеріально-технічної бази до проведення занять з резервістами та військовозобов'язаними;

перевірити готовність пункту прийому особового складу до прийому, екіпірування, розміщення резервістів та військовозобов'язаних, а також організацію харчування, медичного та лазне-прального забезпечення;

під час проведення зборів організувати:

прийом, екіпірування, розміщення, харчування та зберігання особистих речей резервістів та

військовозобов'язаних, які прибули на збори;

видання наказу про зарахування резервістів та військовозобов'язаних до списків особового складу військової частини (установи), організувати їх облік;

навчальний процес;

протягом 5 діб після прибуття резервістів та військовозобов'язаних до військової частини (установи) складання Військової присяги на вірність Українському народові особовим складом, який раніше її не складав, з відміткою про це у військових квитках (посвідченнях особи) та інших військово-облікових документах резервістів та військовозобов'язаних;

прийом заліків із засвоєння програми підготовки резервістами (військовозобов'язаними), що пройшли навчальні збори з підготовки резервістів за ВОС (фахівців дефіцитних ВОС);

складання на офіцерів запасу, які пройшли навчальні збори з отримання ВОС, службових характеристик, у яких відобразити критерії виконання програми підготовки, ставлення до вивчення військово-облікової спеціальності, моральні і ділові якості, військову посаду, на яку може бути призначений під час мобілізації, яке озброєння і військову техніку він вивчав, ВОС (у тому разі, якщо здійснювалася перепідготовка за новою ВОС);

внесення відповідних записів про проходження зборів у військово-облікові документи резервістів та військовозобов'язаних із зазначенням тривалості і виду зборів, завіривши їх підписом, скріпленням гербовою печаткою військової частини (установи);

видання наказу про виключення резервістів та військовозобов'язаних зі списків військової частини (установи);

видавання особистих речей резервістам та військовозобов'язаним;

проведення в урочистій обстановці організованої відправки резервістів та військовозобов'язаних з військової частини (установи);

проведення фінансових розрахунків з резервістами та військовозобов'язаними;

повернення особових справ на офіцерів запасу, що пройшли збори, представнику ТЦКСП;

після закінчення зборів організувати:

складання списків на рядовий, сержантський та старшинський склад запасу, що отримали необхідну підготовку на відповідних військових посадах (незалежно від тривалості навчальних зборів), із зазначенням у них виду й тривалості зборів, номерів (кодів) ВОС і кодів військових посад, виду озброєння і військової техніки, дати складання Військової присяги на вірність Українському народові (для тих, хто її склали за час проходження навчальних зборів);

перевірку наявності матеріальних носіїв секретної інформації, озброєння і військової техніки, окремих вузлів, блоків і деталей до них, що використовувалися на навчальних зборах;

постановку озброєння і військової техніки на зберігання, поновлення запасів матеріальних засобів, що були витрачені у період проведення зборів;

пересилку в 5-денний строк з дня закінчення зборів до ТЦКСП за місцем військового обліку резервістів та військовозобов'язаних:

списків на рядовий, сержантський та старшинський склад запасу, що пройшли збори;

витягів із наказів командира військової частини (установи) про зарахування (виключення) резервістів та військовозобов'язаних до (зі) списків особового складу військової частини (установи).

11. Керівники обласних ТЦКСП (ТЦКСП Автономної Республіки Крим, Київського МТЦКСП) зобов'язані:

під час підготовки до проведення зборів:

на підставі розпоряджень органів військового управління щодо проведення зборів та витягів з плану проведення зборів у поточному році розробити план призову резервістів та військовозобов'язаних на збори за районами, який довести до голови обласної державної адміністрації;

довести відомості про терміни і кількість резервістів та військовозобов'язаних, що планується призвати на збори в поточному році, до голів районних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування;

організувати:

роботу з відбору резервістів та військовозобов'язаних на збори у взаємодії з відповідними органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями;

сповіщення і виклик за повістками до ТЦКСП заздалегідь відібраних для проходження зборів резервістів та військовозобов'язаних для уточнення даних військового обліку;

оформлення допусків до державної таємниці на резервістів та військовозобов'язаних, які плануються до призначення на посади, зайняття яких потребує оформлення допуску до державної таємниці;

перевезення резервістів та військовозобов'язаних на збори і у зворотному напрямку;

виписування повісток резервістам та військовозобов'язаним, відібраним для проходження зборів;

відпрацювання до початку зборів документів контролю за станом оповіщення, збору і відправлення резервістів та військовозобов'язаних у військові частини (установи) на збори; складання списків на резервістів та військовозобов'язаних, що призиваються на збори; доставлення особових справ офіцерів запасу та списків у військові частини (установи), де проводяться збори;

харчування резервістів та військовозобов'язаних, які призвані на навчальні збори призначеного складу до ТЦКСП;

відпрацювання заявок на кошти, необхідні для організації проведення зборів, та своєчасне її подання до фінансових підрозділів;

після закінчення навчальних зборів:

відшкодувати витрати підприємствам (установам та організаціям), на яких працюють резервісти та військовозобов'язані, призвані на збори, з виплатою середнього заробітку;

на підставі отриманих від військових частин (установ) документів на резервістів та військовозобов'язаних у військово-облікових документах зробити відповідні записи про проходження зборів, якщо це не було зроблено у військових частинах (установах);

призначити резервістів та військовозобов'язаних у військові частини (установи) відповідно до отриманих спеціальностей, уточнити якісні характеристики укомплектованості команд; внести необхідні зміни до документів військового обліку ТЦКСП і в місячний строк вислати військовим частинам (установам), що комплектуються, уточнені дані (наряди) щодо якісних показників комплектування резервістами (військовозобов'язаними).

12. Керівники районних (міських) ТЦКСП забезпечують:

доведення відомостей про терміни зборів резервістів та військовозобов'язаних, яких планується призвати в поточному році, до роботодавців;

якісний відбір резервістів та військовозобов'язаних для направлення на збори;

організацію медичного огляду відповідно до Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України;

своєчасне сповіщення, збір та перевезення резервістів та військовозобов'язаних у військові частини (установи) на збори, а також повноту виконання обсягів призову резервістів та військовозобов'язаних на збори у районі відповідальності;

організацію перевезення резервістів та військовозобов'язаних від ТЦКСП (пункту збору) до місця

проведення зборів і у зворотному напрямку;

свочасне оформлення допусків до державної таємниці резервістам та військовозобов'язаним, які плануються до призначення на посади, зайняття яких потребує оформлення допуску до державної таємниці;

достовірність наданих відомостей про фактичний час перебування на зборах та внесення записів у документи військового обліку про проходження зборів, про зміну військово-облікових спеціальностей;

призначення резервістів та військовозобов'язаних на комплектування військових частин (установ) згідно з мобілізаційними нарядами відповідно до отриманих спеціальностей, уточнення якісних характеристик укомплектованості команд;

організацію харчування резервістів та військовозобов'язаних, які призвані на навчальні збори призначеного складу до районного (міського) ТЦКСП.

<p>Тимчасово виконуючий обов'язки начальника Генерального штабу Збройних Сил України бригадний генерал</p>	<p>О. Кириленко</p>
---	----------------------------

	<p>Додаток 1 до Інструкції з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту (пункт 3 розділу II)</p>
--	---

ЗАЯВКА

на підвищення кваліфікації для навчання на курсах підвищення кваліфікації

	<p style="text-align: center;">Додаток 2 до Інструкції з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту (пункт 4 розділу II)</p>
--	---

ПРОПОЗИЦІЇ

щодо призову на збори до військових частин (установ)

	<p style="text-align: center;">Додаток 3 до Інструкції з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту (пункт 4 розділу II)</p>
--	---

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА

Плану призову на збори резервістів та військовозобов'язаних у Збройних Силах України

	<p style="text-align: center;">Додаток 4 до Інструкції з організації і проведення зборів із резервістами</p>
--	---

**та військовозобов'язаними
в органах військового управління,
з'єднаннях, військових частинах,
установах та організаціях
Міністерства оборони України,
Збройних Сил України та Державної
спеціальної служби транспорту
(пункт 4 розділу III)**

**СПИСОК
військовозобов'язаних та резервістів, направлених на збори до військової частини**